

ANNUAL REPORT 2552
มูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์

 HATCH - U
PROJECT

สวัสดีปีใหม่และตรุษจีนพร้อมกันแลษณะคะ (น่าจะพอยังมีกลิ่นอายของปีใหม่อยูบ้างแม้ว่าจะเป็นปลายเดือนกุมภาพันธ์มาแล้วก็ตาม) มาปีใหม่นี้ กระต่ายยังคงก้าวเดินอย่างมุ่งมั่นและชัดเจนกับเป้าหมายของการ “สร้างคน” ที่จะมาช่วยกันดูแลรักษาธรรมช่าติให้ดีขึ้น (ไปตามกำลังที่มี แต่รับรองเรื่องการทำงานเต็มที่และสุดความสามารถ) ในขณะที่ภูมิภาคโลกยังคงเดินหน้าเปลี่ยนแปลงไปให้หนาว ร้อน เป็นเงาตามตัวกันอยู่ตามข่าวสารที่เสน่อออกมาให้ทราบกันเป็นระยะ

ปี 2552 ที่ผ่านมา ได้เกิดโครงการน้องใหม่แต่มีอายุแก่สุดในบรรดาโครงการของมูลนิธิฯ ด้านการปลูกจิตสำนึกรักษัธรรมช่าติ (ที่ทำมาเป็นระดับมัธยมศึกษา คือ โครงการ Key Camp และระดับประถมศึกษา คือ โครงการศึกษาธรรมช่าติ โดยศิลปินธิและโครงการกระต่ายตื่นตัว) โครงการใหม่นี้เป็นโครงการสำหรับน้องๆ ระดับมหาวิทยาลัย ชื่อว่า Hatch-U (แฮช-ยู) ที่มีความหมายว่า “การกะทะออกจากเปลือกไข่” หรือในที่นี้ก็คือ วิทยของน้องๆ ที่จะก้าวหน้าการเรียนในสถาบันนี้ไปสู่งการทำงานในสังคมจริงๆ ดังนั้นเมื่อพวกเขาก้าวไปสู่งัยทำงานแล้ว “พวกเขาต้องมั่นใจว่าพวกเขาจะไม่ใช้ผู้ทำลาย(สิ่งแวดล่อ้ม)” โครงการพาน้องๆ ให้เข้าถึงความจริง ความงามของธรรมช่าติ และปัญหาสิ่งแวดล่อ้ม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเห็นน้องๆ ได้คิดเกี่ยวกับสถานการณ์สิ่งแวดล่อ้มและสามารถตั้งประเด็นด้านสิ่งแวดล่อ้มด้วยตัวเองได้ในท้ายที่สุด

นอกจากนี้ ยังได้เปิดตัวเครือข่ายเคาร์พริภคธรรมชาติ ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของบุคคล จากหลากหลายสาขาอาชีพ ที่ต้องการนำเสนอให้สังคมได้รับรู้ความเคลื่อนไหวของธรรมชาตินั้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย โดยเฉพาะพื้นที่ธรรมชาติดี ที่สมควรได้รับการดูแลรักษาให้สิ่งมีชีวิตที่นอกเหนือจากมนุษย์ เช่น สัตว์ป่า สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างหลากหลายและไม่ถูกรบกวน โดยในวันเปิดตัวได้จัดกิจกรรม เสวนา “ป่า...เพื่อใครบ้าง” โดยมี ดร.กาญจนา นิตยะ หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว ร่วมกับคุณปราบดา หยุ่น และคุณชาญชัย ฉินทุแสน ประธานมูลนิธิฯ และยังมีการจัดนิทรรศการภาพถ่าย สัตว์ป่า จากบุคคลที่มีชื่อเสียงหลายท่าน เช่น อ.เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, คุณธานี กิษย์มณี, คุณภัทรี สาสิงค์ เป็นต้น

อีกหนึ่งโครงการที่ไม่พูดถึงไม่ได้ เพราะมีความเคลื่อนไหวที่เป็นรูปธรรมชัดเจนมาก ๆ ก็คือ โครงการสร้างอาชีพ ชุมชนที่มี “ฝักริม” แม่บ้านใน อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรีเป็นแกนนำ ปีที่ผ่านมา อ.สวนผึ้ง เป็นพื้นที่เป้าหมายแหล่งใหม่ของนักท่องเที่ยวที่ถูกพูดถึงและต้องไปเยือนกัน ช่วงฤดูหนาวที่ผ่านมา จึงมีนักท่องเที่ยวเข้าไปในพื้นที่กันคึกคัก สินค้าที่เกิดขึ้นจากกลุ่มแม่บ้านต้นผึ้งถูกถามไถ่และหาซื้อเป็นของที่ระลึกจนปึกและยับกันไม่ทัน ด้วยแม่บ้านในกลุ่มหลายคนก็โยกย้ายถอนตัวไปทำงานที่รีสอร์ทที่เปิดใหม่กัน แต่ในขณะเดียวกันก็มีเยาวชนและแม่บ้านหน้าใหม่ ๆ ที่สนใจและอยากเข้ามาฝึกฝีมือกับฝักริม เพื่อจะสามารถปักผ้า สร้างรายได้เสริมให้ครอบครัว งานของกลุ่มแม่บ้านต้นผึ้งจึงเริ่มมีการขยายขยายอย่างเป็นธรรมชาติ สิ่งหนึ่งที่ฝักริมมักจะทำบอกแม่บ้านที่เข้ามาใหม่ ก็คือ การรู้จักสังเกตดอกไม้และต้นไม้ในหมู่บ้าน และแนะนำให้ปลูกต้นไม้ที่มีดอก หรือไม้ดอกไม้กระถาง เพื่อให้เป็นต้นทุนในการจินตนาการลายผ้าปักใหม่ ๆ ได้ตลอดเวลา และยังคงความร่วมมือและสวยงามให้กับชุมชนได้ด้วย ...ต้นไม้และดอกไม้ในชุมชนจึงถูกปลูกกัน และเวลานี้ สินค้าของฝักริมมีข่าวที่สนใจติดต่อซื้อเพื่อนำไปจำหน่ายที่ประเทศญี่ปุ่นแล้วด้วย...เริ่ม โท อินเตอร์ กันแล้ว...

นั่นคือ ความเคลื่อนไหวของโครงการที่เพิ่มเติมในปีที่ผ่านมา ส่วนกิจกรรมในโครงการหลักอื่น ๆ ก็ยังคงดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าไว้อย่างต่อเนื่อง

รับรู้

เด็ก ๆ ในแต่ละโครงการหลักของมูลนิธิฯ ในปีที่ผ่านมา (ประถม, มัธยม, อุดมศึกษา) ต้องได้ใช้ประสาทสัมผัสของตนเองอย่างฉับพลันและทันทีในทุกๆ กิจกรรมที่ได้เข้าไปในพื้นที่ธรรมชาติทั้งทางบกและทางทะเล การใช้ประสาทสัมผัสของตัวเองในการ "รับรู้" ธรรมชาติ ผ่าน "ตา" ที่ได้เห็น สี รูปทรง ลักษณะ ฯลฯ "หู" ที่ได้ยินเสียงนก แมลง ลม น้ำ กบ เขียด ฯลฯ "จมูก" ที่ได้กลิ่นของดอกไม้ เนื้อไม้ กลิ่นดิน ฯลฯ "ลิ้น" ได้ชิมรสชาติของผลไม้ ใบไม้ ดอกไม้ (ทำอาหารได้) ฯลฯ "กาย" ที่ได้สัมผัสความแข็ง อ่อน ร้อน เย็น ฯลฯ และที่สำคัญที่สุด ก็คือ "ใจ" ที่ได้เปิดกว้าง รับรู้ ธรรมชาติที่อยู่รอบกาย รับรู้ตามความจริง ความงามของธรรมชาติที่ได้สัมผัสตรงหน้า เหล่านี้ คือ การได้ใช้เครื่องมืออวัยวะสัมผัสของมนุษย์ที่แสนวิเศษที่ติดตัวมา ให้สามารถสื่อสารกับธรรมชาติได้อย่างละเอียดละไม ละเอียดอ่อน เพื่อให้เกิดสุนทรียภาพได้ในที่สุด และเพื่อให้ศักยภาพที่มนุษย์มีได้ถูกพัฒนาให้เข้าสู่การตระหนักรู้อยู่กับปัจจุบันและเข้าถึงความสุขเบื้องต้นได้อย่างที่ควรจะเป็น

เรียนรู้

การประมวลผลจากการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 6 เป็นขั้นตอนสำคัญไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองและโดยที่มีสิ่งคมรอบตัว ทั้งกับเพื่อนในวัยเดียวกัน หรือจะกับพี่ๆ ที่เป็นพี่เลี้ยง หรือจะกับลุงๆ ป้าๆ ในแต่ละพื้นที่ หรือกับลุงอ้อย (ประธานมูลนิธิฯ) ในวัยที่โตกว่า (มาก) เป็นอีกแง่มุมทางความคิดของคนหลากหลายวัยที่เด็กๆ จะได้แลกเปลี่ยนสิ่งที่เห็นและรับรู้มา และตกผลึกเป็นความรู้ของแต่ละคนต่อไปได้อย่างรอบคอบ

“การแลกเปลี่ยนในวงสนทนา” เป็นกิจกรรมสำคัญของทุกโครงการ ในแต่ละระดับวัยของเด็กจะมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม รวมถึงการได้ไปมี “ประสบการณ์ตรง” กับคนและธรรมชาติที่อยู่ร่วมกัน เช่น วิถีชาวบ้าน วิธีการเลี้ยงชีพที่พึ่งพาฤดูกาลตามธรรมชาติ เป็นต้น การได้เห็นคนกับป่าอยู่อย่างเกื้อกูล การดูกระแสน้ำของท่าประมงที่เกาะลิบง จ.ตรัง หรือ การไปอยู่กับเกษตรกรต้นแบบกับพ่อค้าเตี๊ยะ ภาณี ผู้เป็นผู้นำทางความคิดในเรื่องเกษตรกรรมธรรมชาติ จ.บุรีรัมย์ เหล่านี้ คือ ประสบการณ์ตรงที่เด็กๆ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในวิถีนั้น กิจกรรมทุกกิจกรรมที่让孩子ได้เข้าไปมีส่วนร่วมต้องถูกออกแบบให้พวกเขาได้เกิดการเรียนรู้ “ความสัมพันธ์” อย่างสอดคล้องกลมกลืน ระหว่างคนกับธรรมชาติที่สั่งสมผ่านกาลเวลากันมาหลายชั่วอายุคน

เพื่อโลก

ผลลัพธ์ที่ได้ออกมาในตัวเด็ก คือ “ความรู้” นั่นเพื่อการพัฒนาศักยภาพภายในตัวเด็กเอง การทำกิจกรรมที่ชวนให้เด็กได้ใช้ “ความคิด” ของตนเอง (เพื่อให้เกิดปัญญา) ต่อสิ่งที่ได้ไปพบเห็น ได้ไปสัมผัส “อะไรคือสิ่งที่ควรจะเป็น” “อ้อ เพราะดินตรงนี้เป็นอย่างนี้ ต้นไม้ต้นนี้ถึงโตได้ดี” “ชอบที่นี้จัง เพราะได้เห็นท้องฟ้ากว้างสุดลูกหูลูกตา” “คนที่นี้เค้าอยู่แล้วมีความสุขได้ง่ายๆ เลย” “ไม่เห็นพวกเขาต้องมีอะไรเยอะแยะก็อยู่ได้” เหล่านี้ คือ ความคิดที่ถูกกลั่นกรองออกจากความรู้สึกและสรุปเป็นความรู้ของตนเอง และเมื่อกลับไป เด็กๆ ก็สามารถสร้างโอกาสให้ตัวเองได้อยู่กับธรรมชาติ รับรู้ เรียนรู้ต่อไปได้ นั่นคือ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในตัวเด็ก เพราะพวกเขาไม่เครื่องมือและทักษะที่จะเข้าไปรับรู้ เรียนรู้ จากธรรมชาติพร้อมแล้ว ในขณะที่เดียวกันผลของความคิดที่สะท้อนถึงความอยากจะทำอะไรที่เป็นประโยชน์เพื่อผู้อื่น ทั้งสังคมและสิ่งแวดล้อม ก็หลุดผ่านออกมาบ้างประปราย เกิดเมล็ดพันธุ์เล็กๆ ที่สั่งสมอยู่ในตัวเด็ก เป็นเมล็ดพันธุ์ที่รอวันเติบโตเมื่อถึงพร้อมด้วยเหตุปัจจัยทั้งหลาย เหล่านี้ผู้ใหญ่หลายคนเรียกว่า “ความดี” ที่บ่มเพาะขึ้นในใจเด็กแล้ว และจะเกิดผลเป็นความสุขที่แก้ต่อไปเมื่อพวกเขาเติบโตขึ้น ซึ่งพวกเขาจะสามารถหาได้จากภายในตนเองไม่ใช่ติดภายนอก

มูลนิธิฯ มีเป้าหมายอยากเห็นเด็กและเยาวชนไทยเติบโตเป็นผู้ดูแลรักษาและสามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างพึ่งพาอาศัยกันและมีความสุข ซึ่งการจะพาพวกเขาไปในเป้าหมายเหล่านี้ด้วยกัน ในทางหนึ่งที มูลนิธิฯ ได้เรียนรู้จากเด็ก ๆ ในปีที่ผ่านมาก็คือ การสร้างโอกาสให้พวกเขาได้เข้าไปรู้จัก ไปเรียนรู้ ธรรมชาติผ่านประสบการณ์ตรง รู้สึกด้วยสัมผัสทั้ง 6 ของตนเอง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับวิถีชีวิตระหว่างคนกับธรรมชาติ และท้ายที่สุดชวนพวกเขาให้สรุปออกมาเป็นความรู้ของตัวเอง ด้วยตนเองได้ ผลลัพธ์ที่ได้จากการนี้ที่ได้เกิดขึ้นแล้ว คือ ความมหัศจรรย์ทางความคิดของเด็กและเยาวชนในการดูแลธรรมชาติที่ผุดเกิดขึ้นในระหว่างทาง รอคการต่อยอด หยิบจับเอาความคิดเหล่านั้นไปลงมือปฏิบัติ เมื่อหลายความคิดของเด็กแว่วเสียงดังออกมาแล้ว หากไม่มองข้ามเลยผ่านด้วยความคุ้นชินเดิมว่า “ความคิดเด็ก ๆ” การสนับสนุนให้โอกาสและเผ่าดูการเติบโตก็นับเป็นอีกบทบาทหนึ่งที่สำคัญของผู้ใหญ่ที่จะช่วยเชื่อมโยงความคิดและการลงมือทำนั้นให้สมบูรณ์ขึ้น ด้วยความร่วมมือเช่นนี้ ย่อมหมายถึง คำกลางภาพของสังคมและสิ่งแวดล้อมในอนาคตที่น่าอยู่จะปรากฏเป็นจริงขึ้นมาได้

ดูรายละเอียดและความเคลื่อนไหวของโครงการต่าง ๆ ได้ที่ www.rabbitinthemoon.org ค่ะ

รับรู้ เรียนรู้ เพื่อโลก

103/62 หมู่บ้านศุภกฤกษ์ ซ.ลาดพร้าว 26 ถ.ลาดพร้าว

แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทร. 0-2513-9767 โทรสาร 0-2513-9766

e-mail: info@rabbitinthemoon.org

www.rabbitinthemoon.org